

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtrek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravišтво „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopoši do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne peštvriste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

Cenjene naročnike,

ki še niso poslali naročnine, prosimo, naj to hitro storijo, da se dopošiljanje lista ne pretrga. Upravišтво „Slovenski Gospodar“ v Mariboru.

Naprej!

Naši kmečki stranki gre neoporekljiva zasluga, da je v naši domači politiki spravila kmečka vprašanja v ospredje. Vsako novo nastalo vprašanje morajo sedaj naši politiki motriti s stališča, kako korist ali škodo prinaša slovenskemu kmečkemu ljudstvu. Pri tem pa ni pozabila ne na verske ne na narodne težnje svojega ljudstva. Nasprotno, dobro organizirane vrste naše kmečke stranke so tudi v tem oziru pokazale odločnost, kakoršne dosedaj nismo pri njem videli. Vse politično življenje med našim kmetom se je z našo organizacijo visoko povzdignilo.

Komaj se je rodila, morala je stopiti kmečka stranka v hud boj za državnozborske mandate. In čuden pojav se je pokazal ob tej priliki! Dve stranki sta nastopili proti nam v boj. Orožja so se vihtela, pušice so letele sem in tje. Toda ves boj se je nanašal na osebe naše stranke, posebno na kandidate. Nobena od nasprotnih strank pa ni imela niti pičice očitati programu naše stranke. Ampak celo nasprotno! Naši sovražniki morali so ljudstvo slepiti, da so ravno tako narodnosti, veri in kmečkemu ljudstvu naklonjeni, kakor mi. Načelnega boja se niso upali voditi, tem hujši in grši je bil osebni boj.

Stranke, ki žive od osebnega boja, nimajo moralne opravičenosti za svoj obstoj. Nesreča so za narod, nesreča za njegov prospek in napredek. In mnogi, ki v dimu volilnega boja niso imeli jasnega pogleda, so sedaj to uvideli ter zapustili nasprotna tabora. In tako so se naše vrste od zadnjih volitev zopet pomnožile, zrastle pa je v njih tudi samozavest in odločnost. To zavest nam dajejo naša načela, naš program, osebe so nam postranska stvar. Osebe prihajajo in odhajajo, a vedno bodo ostali naši verski, narodni in gospodarski vzori. Vedno se bodo tudi našle osebe, ki bodo šle ob

vsaki priliki v boj za te vzore. Osebe so minljive, trdna kot skale pa so načela naše stranke.

Zopet stojimo pred volitvami. Ne pred državnozborskimi, temveč pred deželnozborskimi. Državni zbor ima svoj poseben delokrog in deželni zbor tudi svojega. Za to pa se bodo v bližajočih volitvah predvsem povdarjale one točke našega programa, ki se dajo je v deželnem zboru uresničiti. Mnogo je teh točk in z njimi se mora seznaniti naše ljudstvo pravočasno, predno se začne volilni boj sam. Glede pouka v razumevanje našega programa kličemo somišljenikom: Naprej! Naprej v poučevanju temeljnih točk našega programa za deželnozborski delokrog. Ljudstvo mora vedeti, zakaj se borimo, in sicer v sleherni koči! Nesimo torej naš program v zadnjo koč, seznanimo z njim vsi narod. Naprej zastava Kmečke zveze!

Na Balkanu.

Naša in bolgarska država ste se začeli minoli teden naravnost s Turčijo pogajati zaradi sprememb na Balkanu. Saj je vendar edino le Turčija prizadeta, da smo mi vzeli Bosno in Hercegovino in da je Bolgarija proglasila svojo neodvisnost od Turčije. Pogajanja so bila v najboljšem toku, ni bilo več daleč, da bi se doseglo popolno sporazumljenje. S tem bi bila izključena vsaj vojska med Bolgarijo, Turčijo in Avstrijo. Toda ko je stvar dozorevala za prijateljsko sporazumljenje, vtaknila je Anglija svoj nos vmes in uplivala na Turčijo tako silno, da je pretrgala pogajanja z Avstrijo in Bolgarijo.

Anglija želi, da se balkanske spremembe poravnajo na konferenci (zboru) evropskih velesil. Upa namreč, da bo tam za njo cvetela pšenica in da bo z Egiptom naredila tako kakor mi z Bosno in Hercegovino.

Vendar se vkljub vsemu temu ni bati, da bi nastala med nami in Turki vojska; prej bi bilo to mogoče med Turki in Bolgari, toda tudi tukaj ni več verjetno.

V Srbiji se je razburjenje nekoliko poglelo, a ne popolnoma in se menda tudi tako hitro ne bo de. Med treznimi politiki je prepričanje, da Srbija ne bo napovedala Avstriji naravnost vojske. A vojska vendar ni izključena! Gotovo je neki, da se v Srbiji, Črnigori in Makedoniji sestavljajo prosto-

voljne vojaške čete, ki imajo namen, udariti čez bosanske in hercegovske meje ter osvoboditi svoje srbske brate v teh dveh deželah. Ako začnejo te bande res enkrat pohajati Bosno in Hercegovino, bo moralo stopiti tudi avstrijsko vojaštvo na plan. Tekla bo kri in v tem trenutku je mogoče, da bo Srbija planila na nas ter hotela maščevati prelito kri srbskih čet. Mogoče je, pravimo. Toda preroki nismo.

V pomirjenje lahko povemo, da je Avstrija dobro zastražila Bosno in Hercegovino. Ko poči prvi srbski strel, ne bo treba 48 ur, da bo avstrijskega vojaštva tam spodaj kot listja in trave.

Vojaki ustrelili Turka.

Sarajevo, 16. oktobra. V Čajnici Srbi hujskajo muslimane, da zapuste bosansko ozemlje. Nekateri se res pripravljajo, da se izsele, dasi oblasti muslimane svare pred takim usodnim korakom. Na meji so vojaki nekega Turka, ki je zapustil bosansko ozemlje, ustrelili.

Bojkot proti Avstriji.

V Srbiji ne puste nikogar v avstro-ogrsko trgovino. Na izložbena okna prilepljajo lepake z napisom: Bojkot. V Orfeju pozivljajo na bojkot in poje sramotilne pesmi proti Avstriji. Pred očmi policije trgajo ljudem v avstrijskih trgovinah nakupljene stvari z rok in jih pokončajo.

16 milijonov.

Dne 21. t. m. je srbska skupščina odobrila v drugem branju 16-milijonski kredit za vojsko. O tej priliki je srbski vojni minister govoril z veliko samozavestjo o srbski vojski, 250.000 mož, proti katerim bi Avstrija mogla na jugu (proti Srbiji in Črnigori) postaviti le 300.000 mož. Vendar pa se zanaša minister največ na vstajo v Bosni in Hercegovini, na pomoč s Kosovega, Sandžaka in Albanije, kjer da je v sporazumu s mladoturki v tem oziru vse pripravljeno. Avstrijski listi izvajajo, da ima rožljanje s 16 milijoni v vojne svrhe namen, da bi v inozemstvu imponiralo in podprlo Milovanovićevo misijo.

Rusija in odškodnine.

Frankobrod, 21. oktobra. Iz Peterburga se javlja, da bo Rusija dogovorno z Angleško zahtevala odškodnino. Zahtevala bo, da v Mali Aziji provincijo Aserbejdžan začasno zažede.

PODLISTEK.

Ljubezen ob grobu.

(Critica, Spisal Starogorski.)

„Sla sem za pogrebom, v bolni zrla v jamo mrzlo, kamor bili položili so pogrebci krsto.“

—g—

Tisto leto je 1. novembra, na dan vseh svetnikov, naletaval sneg in sijalo sonce. Sneg je naletaval prav gosto in v lomečih solnčnih žarkih je bil videti, kakor brušene, ostre igle.

Na pokopališču se je vse trlo ljudi. Grobovi so vzveteli v bujnih cvetih, vonj gorečih sveč je plul nad glavami ljudi, kakor duh pokojnikov. — Klonile so glave, klonila kolena in solz, ki so zdrknile počitno ali skrivaj po licih na zrahlana tla ali pa se skrile v časih cvetov, bi ne mogel prešteti.

Cloveška srca je prevzela za trenutek žalost. Bog ve, mogoče temu ali onemu, ki je sadil danes rože na grob, za leto dni že sade njemu.

Z učiteljem Zvonimirom sva hodila po pokopališču in gledala ljudi in grobove. Bil je to moj tovariš in še le nekaj dni v tem kraju.

Na grobu poštarja, ki še je laniško leto, kakor letos midva, obiskal grobove, je klečala in prižigala sveče deklica, stara kakih 18 let. Klobuk je odložila in droben, lesketajoči sneg ji je padal v lepe lase in se topil, kakor bi se topili nasuti biseri.

„Alenka, vi ste tako vneti, da pozabljate sami sebe. Sneg vas bo zametel“, sem jo pozdravil.

Privzdignila je glavico in dve pčesi sta se kopali v solzah, kakor v pomladnem jutru vijolice v rosi. Popravila je lase, ki so ji padali na čelo, vzela klobuk in djala:

„Saj je to grob mojega očeta!“

In pogledala je Zvonimira, ki jo je gledal sočutno in radovedno, z očesom mladega dekleta.

„Dovolite, gospodična, dasi na nepravem mestu. Tu je moj prijatelj Zvonimir!“

Podala mu je roko, tisto drobno belo roko, ki je malce prej prižigala sveče na očetovem grobu.

Nasmehnila se mu je uljudno, a v očeh so ostali mokri biseri in zdrknili po rožnatem licu na mokra tla.

Z Zvonimirom sva šla dalje ... Ozrl sem se nanj.

„Kaj praviš?“

„Ali sem kaj rekel?“

„Ničesar, ampak opazoval si Alenko, kot bi še ne videl nobene mlade ženske.“

„Mogoče. Ali v tej žalosti se mi je dozdevala tako mikavna, da ne vem, če sem že videl kedaj slično.“

„Prijatelj, ljubezen ob grobu, ljubezen v grobu“, sem mu djala, v šali, dasi je to za ta kraj pristojalo jako malo. Ampak midva še nisva skusila bogve kaj, nisva še imela nikogar na pokopališču in mlada sva bila tudi.

Kc bi le slutil samo, da sem prijatelju v šali prerokoval resnico.

„In če prav, prijatelj, in če prav“, je odvrnil kakor sam zase. Vendar čutim, da se je nekaj zgodilo ...

„No, radi tega ti ni treba povešati glave!“

Zvonimir je bil vdan že izza šolskih let melanholiji, zato sem nadaljeval:

„Obiščeš jo, in ko vidiš, da te ljubi, se poročiš. Nekateri se seznanijo s svojimi ženami tu drugi tam. Da si pač ti spoznal to dekle na tem mestu, je pač vseeno, ako bi jo spoznal kj drugje. Če ti je namenjena, pa še lahko porečeš, da je vajin prvi sestanek blagorval duhi očeta.“

„Misliš?“ je vprašal živo. Nato pa pristavil:

„Govoriš, kakor bi že bila zaročena!“

„In ti se držiš, kakor bi te odbila, dasi se je nisi niti vprašal, ali še sam ne veš, ali jo bodeš!“

Cenjena bralka in bralec naju naj ne sodi preihudo, da sva na tem prostoru med solzami in molitvami govorila take stvari. Naju še ni glodala žalost in mladost je vesela tudi na tužnih krajih.

Ljubil sem Zvonimira, saj je bil to moj najboljši prijatelj. Ljubil sem ga tako, kakor je ljubil on Alenko in ona njega. Bili smo to trije srečni ljudje. Brez mene nista šla nikamor, jaz ne brez njiju. Skupaj smo pevali, skupaj igrali glasovir ali tarok ...

Ta Alenka! To je bilo dekle! Kakor! veverica. Ubogi Zvonimir ni imel miru. Vedno ga je dražila in mu nagajala.

Vžasi se, je lotila tudi mene, ampak jaz sem jo navadno razježil. Moj Bog! Zaljubljenca bi si samo nagajala in se igrala. Če sta se pri tem lotila mene, sem se ju otresel malo bolj robato, seve zoper svojo voljo.